

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Ved gennemførelsen af lov nr. 129 af 29. marts 1979 om forlængelse af kollektive overenskomster og aftaler blev den væsentligste del af det grønlandske arbejdsmarked undtaget fra lovens bestemmelser, idet en række af disse vanskeligt ville kunne bringes i anvendelse i Grønland. Dette gælder således bestemmelsen om bortfald af 2 dyrtidsportioner, idet den midlertidige suspension af dyrtidsportioner ifølge lov nr. 230 af 12. juni 1975 om forlængelse af kollektive overenskomster m. v. i Grønland kun vedrørte dyrtidsregulering efter det danske reguleringspristal. Endvidere ville lovens bestemmelser om taktregulering af offentligt ansattes lønninger samt forbedringen af garantibetalingen ikke kunne bringes i anvendelse, da ingen af disse ordninger kendes på det grønlandske arbejdsmarked.

I betragtning af, at ikke-hjemmehørende tjenestemænd og ikke-hjemmehørende ansat efter overenskomster mellem staten og danske lønmodtagerorganisationer normalt har en højere disponibel indkomst efter fradrag af indkomstskat end tilsvarende danske lønmodtagergrupper, må det imidlertid anses for uheldigt, om fritagelse af det grønlandske arbejdsmarked for lovindgreb over for lønfastsættelsen skulle medføre, at disse grupper fik mulighed for at opnå større lønfremgang end tilsvarende danske grupper.

Regeringen har for at hindre en sådan udvikling fundet det nødvendigt, at der gennemføres et særligt lovindgreb på det grønlandske arbejdsmarked, der begrænser lønfremgangen inden for en ramme, der er afstemt med de forbedringer, der kan forventes på det danske arbejdsmarked efter det danske indgreb.

Grønlands Landsting har været inddraget i forudgående drøftelser og har tilkendegivet sin principielle holdning til overenskomstforhandlingerne for perioden 1979-81 - herunder også til et eventuelt lovindgreb på det grønlandske arbejdsmarked. Landstinget har under sin behandling af spørgsmålet udtalt, at det principielt finder, at lønaftaler m.

v. bør afgøres ved frie forhandlinger parterne imellem. Under indtryk af afstanden mellem parterne og den deraf afledte risiko for konflikter, som vil besværliggøre hjemmestyrets gennemførelse samt medføre en alvorlig økonomisk belastning for det grønlandske samfund, vil Grønlands Landsting ikke modsætte sig et lovindgreb, idet dog Sulinermik Inûtigssarsiteqartut Kátuvfiat forudsættes holdt udenfor, indtil forhandlinger har fundet sted. Såfremt forhandlingerne med SIK bryder sammen, vil hjemmestyret være indstillet på at tage et lovindgreb på SIK-området op til fornyet overvejelse.

Ved det tilsvarende indgreb ved lov nr. 230 af 12. juni 1975 om forlængelse af kollektive overenskomster m. v. i Grønland blev overenskomster m. v., indgået med grønlandske arbejdstagerorganisationer, undtaget fra bestemmelserne om en 2-årig forlængelse, idet man ønskede at sikre mulighed for en reallønsfremgang for disse organisationers område, der generelt kunne betragtes som et lavtlønsområde i forhold til andre lønmodtagergrupper i Grønland. Ved overenskomsterne i 1975 og 1977 har imidlertid især Grønlands Arbejdersammenslutning (nu SIK) opnået så store forbedringer, at det generelle lavtlønsproblem nu formentlig kan betragtes som løst, således at det ikke længere vil være begrundet at acceptere ekstraordinært store forbedringer på dette område.

På denne baggrund blev det oprindelig overvejet ved det nu foreslåede indgreb at medtage også grønlandske organisationer. Det må imidlertid erkendes, at der fortsat består en række særlige problemer for denne del af det grønlandske arbejdsmarked, herunder et særligt lavtlønsproblem for ikke-faglærte arbejdere. Under hensyn til Grønlands Landstings udtalelse samt de særlige problemer for denne del af det grønlandske arbejdsmarked finder regeringen, at der bør åbnes mulighed for, at parterne gennem frie forhandlinger kan søge en løsning af de nævnte problemer. Overenskomster indgået med grønlandske organisationer foreslås derfor ikke direkte omfattet af forslagens bestemmelser om overenskomstforlængelse. Det er herved af regeringen forudsat, at der